de Avend

DE OVEND

2e jg. no. 5 december I974

"De Ovend" is een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte en verschient ien keer in et vorrels jaor.
Adm. Johan Veenstra, Binderweg 3, Ni'jholtpae till.(056I0) 8252
Red. Henk Bloemhoff, Boverweg I5a,Ni'jberkoop till.(05I63) 37I

Boekies, Boekies, Boekies.

Op 4 oktober gebeurde et dan: nao een protte wark en drokte, kwam et boekien "Wilde Gaanzen", I02 blz. verhaelen en riempies in de Stellingwarver tael, van Johan Veenstra uut. De Stuurgroep waachtte Johan op in et dörpscefé van Ni'jholtpae, en doe gong men mit mekere, mit anhang, drokker Scheepstra van Wolvege en pers op Liwwadden an. Want... Johan zol zien eerste "Wilde Gaanzen" anbieden an de Commissaoris van de Keuninginne in Frieslaand, Mr. H. Rijpstra. En dat gebeurde, nao een gezellig praotien van de Stuurgroep mit Mr. Rijpstra over et Stellingwarfs en wat daor veur oons zoal bi'j kieken komt. Ok borgemeister Boelens van Stellingwarf-Westaende was mit de vrouw naor Liwwadden kommen, om et twiede exemplaar te kriegen. Beide heren weren slim bliede mit et wark van Veenstra. Et boekien mag d'r wezen, zo wodt er ok algemien zegd. Mr. Rijpstra vun et trouwens normaal, dat er Stellingwarfs tegen him praot wodde. Dat vunnen wi'j ok, en daorom hopen wi'j dat een protte Stellingwarvers heur wat minder hadde verbreken zullen, zo

hier en daor. Of lao' we mar zeggen: zo min meugelik.
Op 5 oktober gongen de "Wilde Gaanzen" de winkels in, en wat we er van heurd hebben, gaot et mit de verkope op 't heden mar goed. Dat gaot et bliekber ok mit "Foddelpenneri'j", et boekien mit teksten van lieties, riempies, gedichten van Henk Bloemhoff uut Ni'jberkoop. Dat boekien kwam op I5 november op 'e wereld. Meer over dat boekien vienen jim argens eers in disse Ovend.

Stuurgroep Stellingwarfs.

De Ovend zal vaeker kommen.

Op de veurige Stuurgroepvergeerdering is d'r naor veuren kommen, dat oonze baand mit de leden wel es wat starker wodden kon, as we De Ovend wat vaeker uutbrochten. Daor komt nog bi'j dat we gelokkig nogal wat copy hebben, dus ok wat dat anbelangt moet et kunnen. In I975 zollen we graeg die Ovend ok wat starker maeken wat et antal abonnee's anbelangt. Daorom is dit keer een Ovend 2e jg. no. 5 maekt, al liekt dat wat vremd veur een blad dat neffens de aachterflappe ien keer in et vorrels jaor verschient. Vanof jannewaori I975 dus een Ovend die zes keer in dat jaor uutkommen zal. Om es te vergelieken: Oeze Volk, et blad van de Drenten, verschient ien keer in de maond. Wat oons antal leden angaot, dat zol toch wel wat groter kunnen, en daor willen wi'j ankem jaor dan graeg an warken. De Ovend het now honderd abonnee'sleden; dat zol d'r toch zoe'n twie-driehonderd wodden moeten kunnen. Daor kun wi'j allegeer toe mithelpen. Zullen we es om oons henne kieken, en es zien wie we nog lid-abonnee maeken kunnen?

Redaktie.

valhelm

in een hassenkronkel
op een
brommer tu sen
ni'jholtpa e en wolvege
beschermd eur
e n valhelm
is dit edicht
onts taon .
doe et vul
op t pe pier
is et basten ,
omdat helms
val
zokke heufdzaeken
ni et nerek
kun nen
.

arm Houtman

mittertied

had as een stien
kot veur 't gat
hatstikke zat
een trap van zien bien

blauw van kleur
een oolde kroeg
nooit een keer vroeg
en doe... zag hi'j heur

de zunne kwam op
maekte van een kwaoie
een eerlike kop

d'r wi'jde wat stof
want ok hadde stien
brokkelt mittertied of

Harm Houtman

Foddelpenneri'j

"IJveraar voor het behoud van het Stellingwerfs en grote animator van de nieuwe aandacht voor het Stellingwerfs". Zo beschreef de Liwwadder Kraante, Henk Bloemhoff op 28 jannewaori 1972 in de rubriek "Fries Mozaiek". "Et Stellingwarfs moet uut de gruppe," zee Henk in dat bewuste kraantestokkien. Hi'j had geliek. Et Stellingwarfs zat al jaoren in de gruppe. De tied dat Bergveld en Jouk heur verhaelties en riempies schreven was al lange veurbi'j. Henk Bloemhoff was de man die opni'j mit et Stellingwarfs an de gang gong. Hi'j begon een kleine "kulturele revolutie".
Hi'j brocht verhaelen en riempies van H.J. Bergveld bi'j mekeer in "De Oolde Pook",en we meugen gerust zeggen dat et een "bestseller" wodde. Mar Henk dee meer. Tegere mit een koppeltien aandere meensken brochten ze in negen uutzendings van de Rono et Stellingwarfs bi'j de meensken in huus. "Op 'e schostienmaantel", krek ja. Dit radioprogramme en de "Pook" weren de anloop veur wat kommen zol: de Schrieversronte, mit al zien aktiviteiten tot an vandaege de dag toe. Henk Bloemhoff was en is de "moter" aachter een protte van die aktiviteiten. Dat mag best es zegd wodden. De warkuren die hi'j besteed an zien en oons Stellingwarfs bin niet te tellen. Dat hi'j dat allemaole opbrengen kan naost zien wark op schoele in Peize en zien studie an de universiteit in Grunningen, daor heb ik alle respekt veur. Ongetwiefeld gaon pattie zaeken him te traoge. Hi'j wil graeg meer schot in bepaolde dingen. Hi'j mient ok wel es dat er in een jaor meer te verwezeliken is dan dat in warkelikheid meugelik is. Hi'j is misschien wel es wat

te optimistisch. Mar et dot de hieltied weer blieken dat dit wark tied vret en et antal meensken dat er an warkt is beparkt. Toch is zien optimisme een accu veur de hiele stuurgroep.
Et dot mi'j plezier dat er van Henk Bloemhoff now ok een boekien verschenen is. Borgemeister Oosterwijk van Stellingwarf-Oostaende reikte et eerste exemplaor an de schriever uut. Et boekien van Henk telt 64 bladzieden en het as naeme "Foddelpenneri'j" mitkregen. In et boekien staon teksten van lieties, riempies en gedichten. De lieties van Henk bin zo lievelao al aorig bekend. Hi'j zong ze veur de Rono-mikrofoon en tiedens de optredens van et Harbargespul. Van ien zoe'n optreden staot in et boek een foto. Et omslag is verzorgd deur Henk zien zuster, Sietske. Een peer titels van de vassies: Piepmoes, de bakkiesman, Jan mit de Pette en vanzels de ballade van Hille van de Langelille. Dat laeste lietien het Henk destieds ok zongen in et Vara-programme ZO van Herman Stok. Van de riempies en de gedichten hebben d'r goenend in de Liwwadder Kraante en in de Ovend staon.
Henk Bloemhoff is niet bunnen an ien genre. Ie kun behalve et ienvooldige mar altied weer ontroerende "Aarme miene" ok mederner gedichten as "Asfalt" en "Tegere" in et boek lezen. Henk het zien boek een citaat mitgeven uut Aldous Huxley's boek "Heerlijke Nieuwe Wereld". In een naowoord schrift Henk Bloemhoff dat de vraoge wat as in et boek "literatuur" hieten mag, veur him krek lieke belangriek is as de vraoge hoeveul percent d'r van dit en dat in et pepier van et boek zit. Et staot er, et is schreven. Ik sluut d'r een tied van mien leven mit of. Klaor.

Gelokkig dat een pat van dat stokkien leven van Henk Bloemhoff now zwat op wit staot en dommiet hopelik bi'j een protte in de boekekaaste.

Johan Veenstra

DE ZWATTE KLINTE

deur Wube Lamers van de Kuunderwal

Aj' mooie oolde verhaelties heuren willen, moej' es bi'j oolde meensken binnen lopen. Daor doej' ze een pleziertien mit, en ze leven dan hielemaol op as ze weer over die vroegere tieden praoten. Ie moen dan wel bekundig mit ze wezen, en ze moen je wel lieden meugen, eers haelt et niet veule uut, en vertellen ze je niet ál te veule.

Wi'j leupen nog es op een keertien bi'j oolde Margien binnen. Et was eigenlik nog een vriendin van mien Mem west, en ze was al hiel, hiel oold, moej' weten. Wi'j plakten een posien bi'j heur, en onder et genot van een koppien lekkere koffie kreeg ik heur zo veer dat zi'j an et vertellen sleug. Netuurlik uut heur jonge tied, doe as ze nog diende bi'j een grote boer as meid. Ze had et over dingen, daor as wi'j hielemaole gien weet meer van hebben. Ik vreug heur, hoe ze et now vun, mit heur oolderdomsrente in disse tied. "Och", zee ze, "wel goed, mar toch, ondaanks de aarmoede die d'r doe was, vun ik et doe veule mooier. En zo vertelde ze, dat ze daor en daor diende, en hoe mooi et daor west hadde. Heur ienigste buren weren daor een peer bejaorde boerties, en niet trouwd: zi'j woonden in een oold Saksisch huus, dat ze "De Zwatte Klinte" nuumden. D'r zat een sturkenust boven op. De muren hongen al wat

schieve van oolderdom, en et was zoe'n schilderachtig hiem, mit een bi'jestal in et appelhof. De körven mit de bi'jen stonnen d'r op de riegel. Ruurd was de imker, en Jan, zien breur, dee et huushooldelik wark. Ze hadden ok een knechien die Henderk hiette, en die mos de koenen beredden. Ze mulken mit 'n drienend, en ze hadden een genoeglik leventien. In 't naojaor hongen de bomen vol appels, van alderhaande soorte, en et waeter leup je om 'e tanen, aj' d'r naor keken.

Margien kon goed mit heur over weg en ze mos wel es een takkebos uut de bulte haelen. Die ston op et slotien, vlak bi'j de appelbomen van Ruurd en Jan. Ruurd was daor vaeke mit zien bi'jen an de gang, en as hi'j Margien dan zag bi'j de takkebulte maekten ze altied wel een praotien.

Ze kon dan et loeren naor de appels niet laoten, en Ruurd gooide heur dan vaeke een hieleboel in de schölk, zo over de sloot. Op een keer zatten ze zo nog es even te praoten, en doe vertelde Ruurd heur zien grote verdriet van et verstarven van zien geliefde daor hi'j mit trouwen gaon zol doe hi'j nog jong was. Deur een ziekte die daor doe gong had hi'j heur verspeuld. Laeter had hi'j et nooit weer vienen kund, en hi'j was mar vri'jgezel bleven. Jan had nooit an vrouwluden daon. 't Was wel angriepend wat Ruurd daor an Margien vertelde, en Margien had nooit weten dat Ruurd zo veule mitmaekt hadde, en et begrootte heur slim om him. Zo mos hi'j toch nog es over zien vergaone gelok praoten, mit iene die hi'j vertrouwde, en Margien begreep dat ok al te goed.

Ok was et een wonder zoveule katten as ze hadden. Op de straote veur de baanderdeuren speulden d'r wel zoe'n dattig. Ze konnen gien katte verzoepen en Jan kookte twie pan-

nen vol melkenbri'j, iene veur heur zels en ok iene veur de poesies. D'r weren vaeke wel meensken die een kattien bruken konnen, en zo weren d'r veule die bi'j Ruurd en Jan iene uutzuken mochten. Veur niks netuurlik.

As et onweerde kreup Ruurd in de kelder, want hi'j was as de dood veur rommel en bliksem. In de hoge bomen om et hiem was et vaeke insleugen, en zo was Ruurd al es ofgrieselik schrokken, doe et vlak bi'j him insleug, in een dikke boom.

De knecht Henderk hadde ok een bruun leventien, en hi'j dee niet hadder as hi'j wol. As et haost duuster was kwammen de sturken nog anvliegen mit voer veur de hongerige jongen, en dan ston et mannegien te klepperen op 'e schure, en dan stonnen Margien en heur vrouwe van de boer vaeke te luustren naor de machtige voegels.

Zundagsaovens, as Margien de vri'jer hadde, kuierden ze daor in de buurte. Et was daor zo stille en zo geheimzinnig om et oolde stee, en ie schrokken dan veur de katoelen, die een betien droevig heur lietien zongen in de grote liendebomen veur et oolde huus.

Margien hoolt inienend op. Ze vint et now wel weer genog, en ze schinkt oons nog een koppien koffie in. Even hebben wi'j mitleefd in heur tieden, die al zo lange vot binnen; doe was de wereld nog hiel aanders. Toch vraog ik heur, as et Saksische huus d'r nog is. "Nee," zegt ze, "'t is ofbreuken en de sturken bin ok nooit weerkommen, et is allemaole vot."

Dan gaot d'r wel es wat deur je henne. Een sturkenust zomar op een boereschure, en die katties allemaole, en die prachtige oolde bomen. Wat een stok romantiek het dat

west. En now is et allemaole vot. Ja, oolde Margien het in hiel aandere tieden leefd, en zi'j het d'r nog mooie herinneringen an.

- -

Berenburg

De vrouw en ik bin slimme liefhebbers van et waeter. Veren is oonze lust en oons levend. Mar et weer is seins niks te best en dan moej' wel es wat geduld hebben.
Zo laggen wi'j vleden haast op een wienderige motterige dag bi'j de oolde Driewegsluus een betien omme te krummelen en te waachten op beter weer. Een aentien van oons of zat een visker uut Wolvege, dwasdeurnat, mar wel mit deurzetting in de huud.
"Kom mien jonge," zee de vrouw tegen me, "ik zal je mar even een berenburgien inschinken veur de koolde voeten en dan leg ie nao 't eten mar mooi een ogenblikkien 't vel over de ogen."
Dat leek mi'j mar best toe.
"Mar," zee de vrouw d'r mitien aachteran, "ik roepe die visker ok eventies, want die man kan wel ommekommen daor bi'j 't waeter."
Hi'j zat al gauw bi'j oons in de boot, de natte jasse uut en et piepien d'r bi'j an.
"Een berenburgien?" Ei ja, dat wol hi'j ok wel, want hi'j vuulde him aorig suterig, zee ie.
"Moej' d'r ok suker in?" vreug de vrouw.
"Now," zee hi'j,"as 't kan graeg een klein godskrummeltien in de eerste twie.... veerderop kan 'k ze zó wel hebben."

Fokke Middendorp

MILJEU.....

Vuuf jaor leden bin we, naodat we jaoren lang in de grote stad woond hadden, in Wolvege weeromme kommen te wonen.
Die eerste morgen nao ankomst za'k niet gauw vergeten. We weren d'r morgens al vroeg bi'j en kiek.... daor ston een grote reebok rustig te vreten, dattig meter veur oons huus an de Lelylaene. En in een poele waeter op een stokkien bouwterrein, even veerder de ni'je straote in, zat een spannegien waeterkiepies. 't Wiefien zat al te bruden. Zes jongen hebben ze grootbrocht. Koppelties enten kwammen bi'j de deure om heur plakkien bolle en an een stiekelvarken konnen we elke aovend een paantien melk kwiet.
Nao al die jaoren klompen stien om oons henne, was et of d'r een ni'je wereld veur oons eupen gong. As we een peer honderd meter veur oons huus in 't laand stonnen in dat vroege veurjaor, was et allegeer levend om oons henne: kiewieten, gritten, tuteringen, oostindiese kiewieten en nuum mar op. Alles zong en fluitte en buitelde in de locht. Et trilde van levend, et was of et de grond uutbroesde!

Die eerste zoemer he'we hiel wat ofzwurven deur et laand om oonze huus henne.
Op et diekien van Gorters poolder zatten kemphaenties. Uren lang he'we staon te kieken: daor streden nog ridders om jonkvrouwen...! De purperreiger ston bi'j de sloden te visken, mar ja, daor zat doe ok nog waeter in. As we t' aovend naor de hatten gongen te kieken, dan kwaekten de kikkerds en as de rietdompe reup, dan hullen we de aosem in.
En dan bi'j 't winter, as et sni'jd hadde. De haezen vleugen de straote op en daele

en schoemden de tunegies of om vreteri'je. Schatliesters zatten bi'j troepen op 't laand en bi'j de Lende streken soms wel meer as duzend wilde gaanzen daele om te overnaachten...

Now, vuuf jaor laeter, is d'r niet slim veule meer over. Ruilverkaveling, ontsluitingswegen, fiets- en wandelpatties overal, hoe mooi ok en hoe goed ok bedoeld, hebben et oolde laand wried veraanderd. Waor bin de kikkerds, de sallemaanders, de stiekelbaosies?
De liniaal, de buldozer, de veuruutgang hebben et wunnen, veurgoed. De schrieverties op et waeter van de pooldersloot bin finaal votschreven deur de schrieverties op 'e grote buro's.
Et zal allegeer wel zo moeten. Ik bin een Stellingwarver in hatt' en nieren. Daoromme heb in daenk' ok gauw de neiging om te zeggen: de hoge heren zullen wel geliek hebben. Mar et gaot me toch hadde genoeg, dat za'k je wel vertellen en 't gaot me wel an 't hatte. Gelokkig beginnen ze d'r wat tegen in te gaon. Verienings veur netuurbescharming bin al jaoren doende om te redden wat as d'r nog te redden is. En miljeugroepen, die veural perberen om et jongvolk an te spreken, doen goed wark. As dat bi'j iederiene es wat ansleug, as iederiene es in de gaten kreeg, dat niet altied en an-iend en overal et belang van de pottemené et veurnaemste is, dan zol et best es wezen kunnen dat ze ophullen mit alles zo te verrinneweren.

Fokke Middendorp

Ni'je copy veur "De Ovend" graeg insturen veur I5 jannewaori. Graeg op et formaat van "De Ovend".

Red.

Ni'je boekies in et Stellingwarfs

FODDELPENNERI'J

teksten van lieties,
riempies en gedichten
van de Stellingwarver
troubadour

Henk Bloemhoff

zoas:
Ballade van Hille van de Langelille, Dichter, Piepmoes, Hujjinge, Burgerlike Staand en Jan mit 'e pette.

omslag: Sietske Bloemhoff
64 blz., ƒ 5,--

WILDE GAANZEN

verhaelen en riempies van

Johan Veenstra

Beleef oons eigen wereltien opni'j mit zien ogen!

omslag Sietske Bloemhoff
I02 blz., ƒ 7,50

Beide boekies kuj' bestellen bi'j de Stellingwarver Schrieversronte, Binnenweg 3 Ni'jholtpae

JAN

Doe ik zaoterdagmiddag deur et dörp leup om wat veur 't weekaende in te slaon, zag ik et jongste zeuntien van Bos, Jan, goelende veur de zelsbediening staon. Dikke traonen roegelden him uut de ogen en vullen op zien jasse. Zo now en dan wreef hi'j him mit zien smerige hanen deur de ogen, zodat hi'j ok al een aorig zwat gezicht kregen had. Ik keek naor zien spiekerbroek, die was niet kepot, hi'j was dus niet valen. Bloed kon'k ok nargens ontdekken. Waoromme goelde zoe'n kiend dan toch? Waor zol hi'j over inzitten: kiender maeken van de kleinste dingen vaeke de grootste preblemen. Aj' d'r dan vaeke even mit heur over praoten, is 't vaeke zo weer veur mekeer. Ik streek him es over de blonde krullen en vreug him: "Wat is er mit jow Jan, waoromme goel ie zo?" Hi'j snokte nog een peer keer hiel diepe en zee doe: "D'r is iene dood." Dit antwoord had ik niet verwaacht. Iene dood! Wie dan toch, ik had d'r niks van heurd, dus vreug ik mit een trillerige stemme veerder: "Wie dan toch?" As zoe'n kleine man d'r zo over in zat, mos et wel hiel slim wezen, meerstal bin ze et zo weer vergeten. "Bi'j oons thuus," zee hi'j en goelde nog hadder. Watte! Bos of vrouw Bos of heur kleine dochtertien.Et weren nog jonge meensken en ze weren slim gezien in 't dörp. Heine Bos zat op 't gemientehuus bi'j de administraosie en zien vrouw warkte vier morgens in de weke in 't bejaordehuus. Zollen ze een ongelok had hebben, mar dat mos dan vandemorgen gebeurd wezen.
"We moen him mit de kastdaegen opeten," zee et joongien hielendal overstuur. Ik schrok, mar begreep now alles. Et was iene van de knienen van de femilie Bos, hi'j was krek slaacht. "Ik eet him niet op," zee de kleine baos. Doe ik him beloofde dat hi'j bi'j oons

eten mocht, klaorde zien gezicht op.
Och, meensken begriepen vaeke niks van dier-en-vrund.

Harm

KRUMMELTIES

- In "Foddelpenneri'j" wodt twie keer de beroemde schriever Aldous Huxley citeerd. Et boek "Heerlijke Nieuwe Wereld", vertaeld deur M.Mok, was veur de oorlog al bekend. Et lat een wereld zien, die deur de techniek beheerst wodt. Een wereld, waor wi'j oons ok vandaege an de dag tegen of zetten. Een boek ok, waor aj' uut vernemen kunnen, hoe 'n stok dichterbi'j we al kommen binnen, sund de tied dat et schreven is. Et is te kriegen veur ƒ 10,- in de Ultimo-reeks van de uutgeveri'je "Contact" in Amsterdam.
- Een fielsetaosie veur Jan Betten, lid van de Stuurgroep(o.e.) en Rennie Popkema: die bin op 20 november trouwd.
- Nog een fielsetaosie! Now veur Pieter Jonker, die as vormingswarker benuumd is in Veendam.
- D'r is een twiede "Pennevoegel" op 'e wereld! Mit wark van verschillende schrievers uut Oost-Nederlaand. O.e. David Hartsema, Johan Veenstra, Ton Kolkman, Jannie Rietman, Harm Houtman, Henk Bloemhoff. Zie et bi'j-sleuten stencil.
- Alweer een fielsetaosie! Veur oonze leden Dijk, Berkenbosch, Houtman en Veenstra mit et succes in de Lyrische Courant, de "dichterswedstried" van de Liwwadder Kraante.

Een riegeltien Stellingwarver dierenaemen.

bunzing	- mudde
merrie	- mere
kastreerde bok	- were
kastreerde beer	- borg (Appelsche: beerbörg?)
veulen	- vool
salemander-hagedis	- evertaske
modderkruiper	- aolpieper of piepaol (Ooldelaemer: mierkaol)
zeelt	- moedhond
pos	- snotterpost
schelp	- nuunder

Wie stuurt es zien opmarkings, verbeteringen, anvullings naor "De Ovend"?

J.W.Nijholt

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

De Stellingwarver Schrieversronte weenskt iederiene plezierige en goeie kastdaegen toe, een gezellige oolde-jaorsaovend, en veur I975 alvast

VEUL
HEIL EN ZEGEN!

Hoe de snuper te passe kwam

Garriet Jan en Annegien hadden nog al een grote femilie en een protte kunde. Dat ze hadden nog al es een keer visite. En omdat et bi'j heur altied nogal gezellig was, kwammen d'r nog wel es een keer wat meensken overwi'jen. Eerst wat mit mekeer an de koffie en dan kwam de flesse ok nog wel es op de taofel. Zo ok disse keer. De manlu in de regel een klaortien en de vrouwlu een glassien rood. De vrouwluden wollen et dörp nog even in om wat bosschoppen te doen. En de manluden bleven thuus. En de flesse bleef d'r ok mar staon. Ze keken mekeer es an en dochten: "We zollen best nog iene lussen." Ze bedochten heur niet zo lange en zatten al gauw weer mit een klaortien veur heur. Dat vul d'r zo best in dat mittertied was de hiele flesse leeg. Mar now zatten ze mit de lege flesse en hoe mossen ze daor now mit an. Want Annegien wus dat d'r nog een knap staeltien in was. Garriet Jan kreeg een idee en zee: "Weej' wa'k doe! Ik giete d'r waeter in, dan zicht Annegien d'r niks van. Et het toch de zelde kleur."
Et was een hiele poos laeter, misschien haost een half jaor, doe vuulde Garriet Jan him op een aovend niks lekker. Hi'j was koold en rillerig, en dochte: Ik krieg vaast de griep. Hi'j zee: "Annegien, aj' me now es een klaortien inschinken, en ik kroep op bedde, dan bin 'k morgen misschien weer wat beter." Annegien gong naor de kaaste en haelde de flesse en schonk him een flinke borrel in. Garriet Jan pruufde es en dochte: Ligt dat now an mezels? Et smaekt krek as waeter. Hi'j pruufde nog es en zee: Annegien, ie geven mi'j waeter." "Och Garriet Jan, hoe koj' daor now bi'j? Et is dezelde flesse dat wi'j doe overholen hebben doe we lessend visite hadden. Dat weet ie toch ok nog wel?"

Ik geleuve, Garriet Jan dot vast gien waeter weer in een draankflesse!

Vrouw Bethlehem,
Makkinge

UUT DE OOLDE DEUZE

In Drente bin d'r goenend doende mit een Drents woordeboek. Dat is vanzels een hiele put. In een protte dörpen en dörpies bin d'r koppelties meensken mit an 't wark. Dr. G.H. Kocks van et Nedersaksisch Instituut in Grunningen het de leiding van et gehiel. Een kontaktblattien, et "medewerkerscontact Drents woordenboek", is de baand tussen al die groepies meensken. In dat blattien staon verschillende risseltaoten van onderzukings. Oolde uutdrokkings, lieties, riempies. Van alles en nog wat. Et Nedersaksisch Instituut was zo vrundelik om de Stellingwarver Schrieversronte dit blattien ok toe te sturen. En aj' d'r zo es in omme neuzen ziej' dat verschillende gezegden en riempies bi'j oons in Stellingwarf ok veurkommen. Zoas bi'j veurbield et sapiepenlied, waor as twie versies van in de veurige en in disse "Ovend" staon. Et dot blieken dat dit lietien ok in Drente veurkomt, in verschillende variaosies, krek as hier.
Elke tael het zo zien eigen riempies en vassies die van heit op zeune en van moeke op dochter wieder verteld wodden. Waor as ze weg kommen? Dat is niet zo makkelik te aachterhaelen. Mar et zol slim aorig wezen om es wat van dat spul bi'j mekaander te zuken. Eers raekt et vot en d'r zal al wel een hiele protte vot wezen! Een stokmennig he'k opschreven. Misschien kennen jim ze nog wel.

Et eerste is "Appien mit 't lappien" en dat is ok in Drente bekend.

Appien mit 't lappien
mit 't leertien veur 't gat
Appien mos kakken
mar 't leertien dat brak.

Een schellietien dus. Hier is nog zoe'n dinkien.

Antien Stink
mit de broek vol inkt
mit de broek vol lappen
daor komt Antien Stink an stappen

Vrouwluden mossen et zeker wel ontgelden, want de volgende twie riempies gaon ok over et zwakke geslaacht.

Gesien, Gesien, goezegat
die boven op 'e toren zat
en alle lekkere bri'j opvrat

Henderkien slabenderkien
wat rammelt jow de boek
dat komt van al die karnemelk
en van die Fraanse soep

Now past et woord "karnemelk" d'r aenlik hielendal niet in. Et goeie Stellingwarver woord is soepe. Krek ja, daor maek ie soepengottenbri'j van. En as die bri'j es glundig hiete is dan zeggen we:

hiete zee Griete
waarm zee Haarm
ja zee Jan
ik zwiete d'r van

Now nog twie vierriegelige lieties, die de moekes veur heur kiender zongen.

din din dosien
Jan die pist in 't hosien
van et hosien in de schoe
zo gaot Jan naor beppe toe

En oonze vroegere buurvrouw, die ofkomstig uut Noordwoolde is, zong dit vaeke:

hosse bosse bente
Evert gaot naor Drente
Evert melkt de bonte koe
Evert gaot naor beppe toe

De kiendernaemen kun vanzels wisseld wodden. 't Is mar krek hoe as de naeme van et kiend is, waor as et lietien veur zongen wodt.
D'r bin misschien onder de lezers van "De Ovend" wel goenend die meer van zokke riempies en zo kennen. Schrief ze es op en stuur ze mar toe. Et is belangriek dat alles van en over oonze tael vaastelegd wodt. Al is 't ok nog zo ienvooldig.

Johan Veenstra

UUT EEN ERE DEUZE

Ok de Oosthoeke het vanzels zokke volkslieties, riempies en deunties. In et riempien "Appien mit 't lappien" wodt "kakken" (r.3) ok wel: "pissen" of "poepen".
Gesien Goezegat kennen we d'r ok. Mar et is in Oosterwoolde-Ni'jberkoop ok wel es koold:

't Is hiete zee Griete
't Is waarm zee Haarm
't Is koold zee Joolt!

Ze kun daor vanzels ok schellen. Mar ze weten ok wel wat ze dan weeromme zeggen moeten:

"Schellen, schellen dot gien zeer,
Houw ie mi'j, dan houw 'k jow weer!"

of ie zeggen mar kwaanskwies weg:

Vi va vouwe
Kwattel op 'e dauwe
Kwattel om et gat
Zo is vi va vouwe niet 'n schat.

Een eer spotdeuntien was:

"Snieder, snieder, maek me de broek wat wieder.
Mar niet al te wied, dat hi'j mi'j van 't gat of gliedt!"

Oonze beppe (geboren op 'e greens van Oosterwoolde en Makkinge) kon een kiend op schoot nemen en dan zingen:

"In din din, wat vleden jaor een pieke was
Is now een oolde hin".

of:

Hosse bosse bente
Schaopies lopen in Drente
Koegies lopen in 't lange grös
'k Wol dat .....') mar groot was"!

') naeme van et kiend wodde invuld.

Moen we bi'j et volgende dinkien ok an wat meer daenken as dat er staot?

"Jan troedelt Triene
En Triene troedelt Jan
As Jan dan niet meer troedlen kan
Dan troedelt Triene Jan"

In 't volgende is 't wel zeker!

"In din deintien
Eerst het Vader mit Moeder speuld
En now speult Moeder mit 't kleintien!"

Henk Bloemhoff

Foddelpotteri'j

Een hieleboel oolde volkslieties bin haost uutsturven. In Nederlaand en België bin d'r gelokkig toch een protte optekend, en soms in boeken uutgeven.
Ate Doornbosch kuj' d'r op 'e radio over heuren mit et programme "Onder de groene Linde", en de Vlaamse groep "'t Kliekske" brengt een boel oolde lieten weer tot ni'j leven. Neffens Ate Doornbosch bin d'r in de Stellingwarven niet zo veule oolde zankies, en in goed Stellingwarfs... dat wodt nog muuiliker. Soms zitten ze half tegen et Nederlaans an. Wi'j bin now twie lieties op 't spoor, die we graeg bruken wollen veur et Harbargespul van ankem jaor, en misschien veur et bundeltien vassies veur schoelekiender.
Ien zoe'n lietien hiet "Foddelpotteri'j". Men gong mit de "Foddelpot" (ok: foekepot, dat in 't Nederlaans zo veurkomt; Ned. ok rommelpot), een instrement dat uut een uuthold stok birkeboom mit varkensblaoze d'r

over henne spand mit een rietien daor deur henne beston, bi'j de huzen langes te bedelen om een centien of snuup. Soms was et gien uutholde birkeboom, mar een bloempot. Temeensen zo hebben ze et oons verteld. Mar: Wie kan oons helpen an meer variaosies, en wie vertelt oons meer? Zó he'k et in Berkoop en omstreken heurd:

Foddelpotteri'j

'k Heb al zo lange mit de foddelpot lopen
En nog gien cent om brood te kopen.
Foddelpotteri'j, foddelpotteri'j,
Geef mi'j een centien, dan gao ik jow veurbi'j,
Foddelpotteri'j, foddelpotteri'j, geef mi'j een centien, dan gao ik jow veurbi'j!

Een variant uut Oosterwoolde is: "Geef mi'j een paoskei, dan gao ik jow veurbi'j!"

Ze hebben me verteld dat et zongen wodde mit Sunte Matten, Driekeuningen, en de Paosken.
Van Vrouw Wadman-Schurer uut Sneek, die vroeger in Makkinge woonde (daor geboren is) heurden we een variant, die we perberen zullen in de ni'je Ovend te kriegen; et is soms wel es een hiel gepieker!

Ok wodt er zocht naor oonze varianten van dit oolde lied:

"Mien vaoder zee laest tegen mi'j
Ik weet een goeie raod veur di'j
Dow moest toch es gaon trouwen!" Enz..

We bin d'r bi'jna uut, mar we missen toch nog een peer riegels. Wie helpen kan... wil diegene dan even schrieven? Alvast daank!

Henk Bloemhoff

Nog een peer variaosies van et "Sapiepenlied"

sap sap piepe
wanneer bin ie riepe
ankem toekem meitied
as de voegels eier leggen
kwattel op 'e mouwe
vi va vouwe
kwam een loze haene an
beet de katte de kop of
kop an 't bloeden
bloed bloed varken
ree d'r mit naor Marken
ree d'r mit naor Ossenziel
Ossenziel staot in de braand
wie het dat dan daon
twie loze haenepieken
waor bin die dan bleven
aachter in de glaezekaaste
't oost uut, 't west uut
alle kri'jen 't nust uut
huppe, huppe, wi'j' 'r nog niet of
dan slao'k jow de kop of.

B. de Vries - now: Noordwoolde
vroeger: Ni'jholtpae

siep sap siepe
wanneer bi'j' riepe
in meie
as de voegels eier leggen
kwattel op 'e douwe
siep sap souwe
kwam een loze haeze an
beet de katte de kop of
kop an 't bloeden
bloed bloed varken
ried er mit naor Marken
ried er mit naor Ossenziel
Ossenziel staot in de braand
wie het datte daon
twie loze kienderties
van vader en moeder
van zuster en broeder
huppe wi'j' d'r nog niet of
dan slao'k je de kop of.

R.Zondergeld - now: Oranjewoold
vroeger: Noordwoolde

Huterig

Huut'rig staoj' te huteren op 'e straote
Ze zullen zeggen: ze is niet meer die ze
vroeger was
Een vroeg versturven blad.
De huzen staon te starven in febrieksrook
De wiend wi'jt niet meer zo as vroeger over
't laand
Ze kent et niet meer, wat ze had.

Vraogend staoj' j' of te vraogen bi'j de halte
Ze zullen zeggen: sloonzig is ze, suut'rig
en verlept
Et is een traogisch geval.
Niet meer steerns die zo helder schienen
Verdweelde glaans van breuken glas in doffe
ogen
Gien locht dat daor nog gleenstren zal.

Treurig staoj' te treuren bi'j de dieken
Ik daenk wat bin ie, pollegien zonder waeter
Dat slingert in de wiend.
Toch bi'j' ok veur liefde op 'e eerde
Douk komt de meitied die weer grune blatties
brengt
En dan, dan komt jow eerste kiend.

Want de zommer zal weer kommen
En de zunne, en de zunne,
Want de zommer zal weer kommen, en een kiend,
En een kiend.

tekst-meziek
Henk Bloemhoff

ZOE'N KEUNSTDING

Mit een zoer gezicht zat hi'j veur him uut te kieken op et kleine viskersstoeltien. Naost him ston een bakkien mit geld, waor veur die tied zuurties of zo inzeten hadden, an 't mark te zien. Et ston half eupen, zodat d'r wat guldens en een peer kladdegies van tien gulden te zien weren. Om him henne stonnen een stokmennig kastbomen al krek zo troosteloos as de koopman zels.
Zo now en dan bleef d'r iene staon te kieken naor de sparrebomen en naor de man, aenlik meer naor de oolde baos. Hi'j was dan ok wel een sjofele verschiening mit zien natte hoed, zien oolde kepotte jasse en zien blauwe broek, die al mennig keer vermaekt was.
"Hoe gaon de zaeken," vreug ik him, om him wat op te fleuren. De koopman wreef him es in de koolde hanen en blaosde d'r in. "Niet al te best," zee hi'j mismoedigd. "Ie hebben toch niet zoveule bomen meer over," perbeerde ik nog een keer. "Ik bin ok mit weinig begonnen," was zien kotte bescheid en hi'j dee et geldbakkien dichte op een meniere, as of zien hiele kapitaol daor in zat. Hi'j dust mi'j niet an te kieken, ik zol zien koopmaanstelenten vast niet zo hoge hebben, mos hi'j wel daenken. "Waoromme staoj' hier zo alliend," vreug ik ni'jsgierig. "Om de concurreensie," zee de oolde baos. "Weej' wat et de laeste tied is? Ze kopen allegeer van die keunstdingen, die gaon veule langer mit en bin dus veule goedkoper in verholing." Ik had et mit him te doen en omda'k nog gien boom in huus had, kocht ik iene bi'j him. D'r was nog genoeg keuze en ik zocht een mooie uut en betaelde. Hi'j pakte et geld an, as of 't zien

eerste verdienste was vandaege en wie wet! Hi'j weenskte mi'j plezierige kastdaegen en ik zee: "Jow ok een protte wille onder de sparreboom." "Ik zit niet onder de sparreboom," zee hi'j wat verwietend. Omda'k dochte dat hi'j misschien gien onderdak had vreug ik veerder. "Wi'j hebben thuus ok zoe'n keunstding," was zien antwoord. Op et "waorom" zee hi'j: "Mit wat ik an disse verkope overhool, is dat et veurdieligste."

Harm Houtman

Baord

Een baord-dat zegt men altemet-
Zol 't teken van geleerdhied wezen,
Zoe'n iene is verstaandig, jong,
En wies, en slim belezen!
Mar... vraog ie 't mi'j? Ik twiefel toch!
En zet een uutroepteken!
Docht ie dat ik d' oold bok van Klaos
Tot de perfesters reken??
(naor v.d.Noot)

(uut "Foddelpenneri'j" van Henk Bloemhoff)

!!! Et is verbeuden zonder schriftelik goedvienen van de schrievers wark of patten uut heur wark uut dit blad over te nemen of opni'j te drokken!!!

---

de ovend

een uutgifte van de Stellingwarver Schrieversronte
Verschient ien keer in de twie maonden
Adm.: Johan Veenstra, Binnenweg 3, Nijeholtpade
Red.: Henk Bloemhoff, Bovenweg 15a, Nijeberkoop

„De Ovend" komt riegelmaotig over de heerd bi'j
de leden van de Stellingwarver Schrieversronte
Lidm. / ab. (tegere) kost ƒ 10,— in 't jaor

Baankno. 29.98.07.711
Girono. 83 15 23 van de Coöp. Voorschotbank Oldeberkoop
t.g.v. Stellingwarver Schrieversronte, no. 771